

Iedereen gaat er op vooruit ?

Volgens de analyse van de DNB gaat iedereen er op vooruit in het nieuwe pensioenstelsel. En in de grafiek bij het stuk in de Volkskrant zie je dat een 25 jarige er zelfs 40% op vooruit gaat. Maar de minister heeft ook gezegd dat er in het nieuwe pensioen stelsel niet meer premie betaald wordt en ook niet anders wordt belegd. Waar komt dan dat extra geld vandaan of is hier sprake van een wonderbaarlijke vermenigvuldiging ?

Twee bronnen

Er zijn twee bronnen voor dit gratis geld:

De eerste is het uitdelen van de reserves uit het huidige stelsel. Als een fonds nu een dekkingsgraad van 120% heeft, is er dus 20% buffer die uitgedeeld kan worden. Dat heeft niets met de nieuwe wet te maken. Als je vindt dat de buffers niet nodig zijn, had je ze ook in het huidige pensioenstelsel uit kunnen delen. Maar dat is niet gratis, zonder buffer is de kans groot dat je in slechte beleggingsjaren meteen de pensioenen moet verlagen. Daarom komen er in het nieuwe stelsel dat zonder buffers zou gaan werken toch weer buffers terug. Het uitdelen van de buffers is overigens een éénmalige actie en kan niet tot een structureel beter resultaat leiden.

'Genoeg is genoeg'

De tweede bron is fiscale begrenzing van de indexaties in het huidige stelsel. Ongeacht de dekkingsgraad mag een pensioenfonds nu niet meer indexeren dan de loon- of prijs index. Dit is de 'genoeg is genoeg' regel. In de WTP is het pensioen geen inkomensverzekering meer maar vooral een beleggingsplan. In een beleggingsfonds krijgt de deelnemer gewoon de hele winst uitgekeerd, of die nu groot of klein is.

Op dit moment verplicht de overheid de pensioenfondsen om te rekenen als of ze al hun geld hebben belegd in staatsleningen met een lage rente. In werkelijkheid zijn de rendementen van de fondsen veel hoger. Het gevolg is dat de pensioenpremies veel te hoog zijn en dat het pensioenvermogen in Nederland de afgelopen 15 jaar meer dan twee en een half keer zo groot is geworden. Als het pensioenvermogen was gestegen met de loon of prijs index zou het maar 20% tot 25% gegroeid zijn.

In de simulaties van de DNB is er nu gerekend met de werkelijke, hogere, rendementen op aandelen en andere beleggingen. Daarom komt een 25 jarige die nog meer dan 40 jaar in het nieuwe systeem zit op een pensioen dat 40% hoger is dan nu. En naarmate iemand ouder is en korter onder de WTP regels zit wordt het pensioen minder hoger dan nu. Onder hetzelfde economische scenario zou het huidige pensioenstelsel een lager pensioen opleveren maar wel een dekkingsgraad van meer dan 200% . Het pensioenfonds kan zijn geld niet kwijt omdat het niet meer mag indexeren dan de prijsindex. In werkelijkheid zou het pensioenfonds de premies verlagen als de dekkingsgraad te hoog oploopt. Want waarom zou je de mensen meer dan 25% premie laten betalen voor hun pensioen als het fonds dat geld niet nodig heeft ?

Ook in het nieuwe stelsel zal dit gebeuren. Nu staat er in de WTP dat de pensioenpremie maximaal 30% mag zijn. Maar als men ziet dat pensioenen torenhoog oplopen zal dat wel fors verlaagd worden.

Goed weer scenario ?

De DNB heeft de pensioenen uitgerekend voor het verwachte scenario, een slecht weer en een goed weer scenario. In het goed weer scenario komen er voor de 25 jarige deelnemer pensioenen uit die tot 5 maal zo hoog zijn als nu. Voor iemand met een modaal inkomen (38.000 euro) zou het pensioen nu op ongeveer 16.000 euro uitkomen. In het WTP goed weer scenario wordt het dan 80.000 euro. En daar komt de AOW nog bij. Het is niet te verwachten dat iemand tot zijn 68ste door blijft werken tegen een modaal salaris om daarna met 80.000

euro met pensioen te gaan. Zo iemand kan wel stoppen als hij 50 is. Dan is zijn pensioen ongeveer even hoog als zijn salaris. De ‘genoeg is genoeg’ regel is best wel verstandig. Het zou goed zijn als de pensioenfondsen wat meer ruimte kregen om zelf hun over hun indexatiebeleid te beslissen. Maar het heeft geen zin om mensen premie te laten betalen voor een pensioen dat hoger wordt dan hun salaris.

Onzekerheid

Het rapport van de DNB laat zien dat ze daar heel goed zijn in het doorrekenen van theoretische modellen, maar dat ze weinig begrepen hebben van de pensioenpraktijk. En het laat zeker niet zien dat het WTP stelsel beter is dan het huidige pensioen. De werkelijkheid is dat het pensioen onder de WTP uiteindelijk gemiddeld net zo hoog zal zijn als nu. Want als er niet meer geld ingestopt wordt kan er ook niet meer uitkomen. De onzekerheid en de jaarlijkse variaties zullen wel veel groter zijn. En daar zit niemand op te wachten.

Emiel Stolp
Gepensioneerd pensioenfondsbestuurder

DNB rekent uit: nieuwe pensioenwet leidt in vrijwel alle gevallen tot een hoger pensioen

Volkskrant van 12 december 2022, 19:11

Gijs Herderscheê

Het beoogde nieuwe pensioenstelsel leidt gemiddeld voor werknemers en gepensioneerden tot een hoger pensioen. Dit blijkt uit nieuwe berekeningen die De Nederlandsche Bank, de toezichthouder op de pensioenfondsen, heeft gemaakt.

Vergeleken met eerdere berekeningen komt het nieuwe systeem er nog beter uit. Wel zijn er verschillen tussen pensioenfondsen omdat sommige er financieel beter voor staan dan andere en ook de leeftijdsopbouw van de klanten verschilt.

Voor de DNB-berekening is met tienduizend economische scenario's gewerkt. Belangrijkste variabelen zijn de rente, de inflatie en de beleggingsrendementen. DNB maakt wel een voorbehoud: 'de uitkomsten voor individuele fondsen en deelnemers kunnen significant afwijken'. Bij de berekeningen zijn de rekenregels gebruikt die vorige week zijn gepubliceerd. **De regels gelden na de jaarwisseling zowel voor het huidige als het beoogde nieuwe pensioenstelsel.**

De Tweede Kamer buigt zich al maanden over de wetgeving voor het nieuwe pensioenstelsel. Nu wordt premie betaald voor een vast pensioenbedrag. Door die belofte moeten pensioenfondsen grote buffers aanhouden om klappen op te vangen. De rente speelt nu nog een cruciale rol bij het bepalen of een fonds er goed voor staat. Omdat de rente de afgelopen jaren extreem laag was, stonden pensioenfondsen er op papier slecht voor, ook al werden hoge beleggingswinsten geboekt. De pensioenen werden daarom jarenlang niet verhoogd, en soms iets verlaagd. Dit jaar is het omgekeerd. De rente is iets gestegen en nu worden veel pensioenen voor het eerst in twaalf jaar verhoogd, ook al zijn er forse beleggingsverliezen.

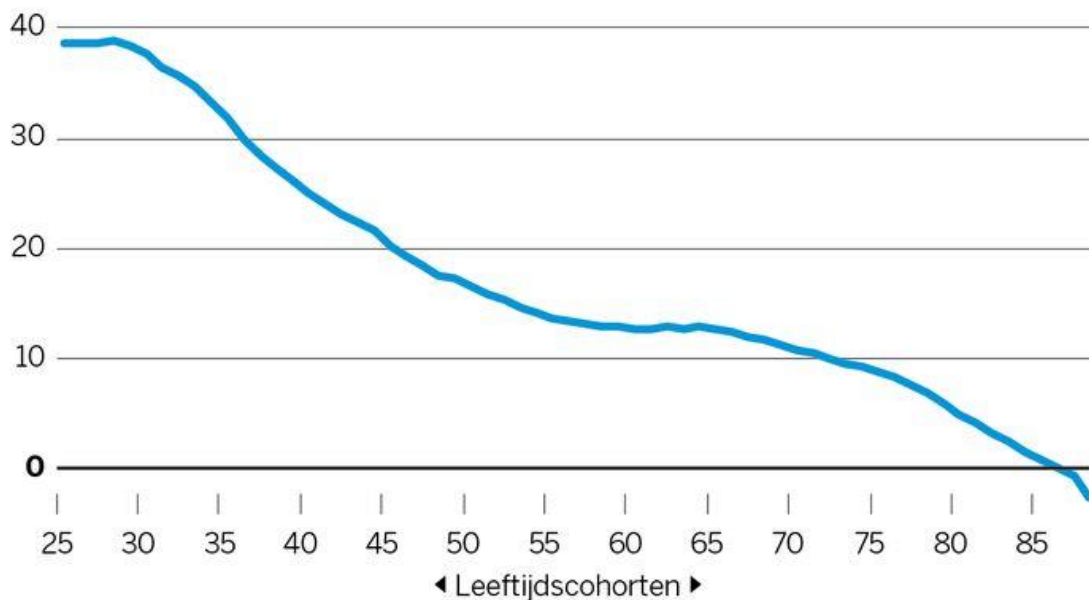
Rendement op beleggingen

In het beoogde nieuwe systeem speelt de rente geen doorslaggevende rol meer, maar wordt het pensioen afhankelijk van de betaalde premie plus het beleggingsrendement. Het beleggingsresultaat is cruciaal voor het verhogen of, als het tegenzit, verlagen van de pensioenen. Om te voorkomen dat pensioenen jaar in jaar uit omhoog en omlaag gaan, legt het pensioenfonds een buffer aan om klappen op te vangen. Verhogingen of verlagingen mogen ook over jaren uitgesmeerd worden.

De Nederlandsche Bank heeft berekeningen gemaakt over de gevolgen voor pensioenfondsen van de overstap van het huidige pensioensysteem naar het beoogde nieuwe. Deze berekeningen kunnen een doorslaggevende rol spelen bij het afsluitende debat dat de Tweede Kamer donderdag met verantwoordelijk minister Carola Schouten (CU) voert. Daarna stemt de Tweede Kamer waarna de Eerste Kamer zich over de stelselwijziging buigt. Schouten hoopt dat het nieuwe stelsel op 21 juli 2023 van kracht wordt waarna de pensioenfondsen tot 2027 de tijd krijgen om over te stappen naar het nieuwe systeem.

GEVOLGEN VAN HET NIEUWE PENSIOENSTEEEM

Verandering in procenten* vergeleken met huidige systeem

*Mediane uitkomst van 10 duizend scenario's, exclusief maatregelen pensioenfonds

131222 © de Volkskrant. Bron: DNB

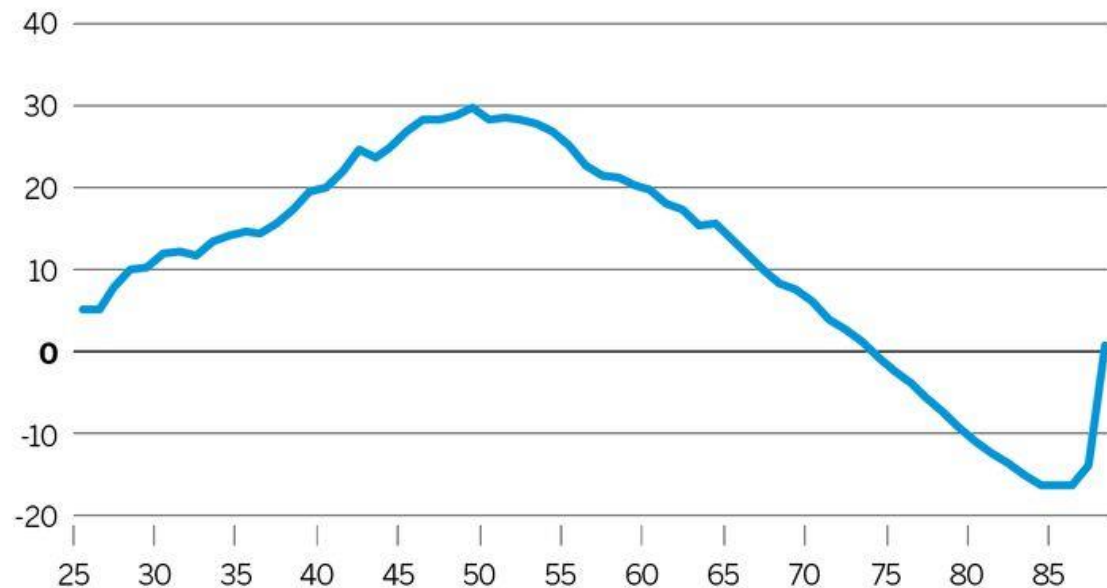
Plus van 40 procent

Het reële pensioen, dus gecorrigeerd voor inflatie, zal volgens de middelste – mediane – uitkomst voor een 25-jarige zo'n 40 procent hoger zijn dan in het huidige systeem, verwacht DNB. Dat profijt daalt via 20 procent winst voor een 45-jarige naar iets onder nul voor een 85-jarige. Bij de 'slecht-weer-scenario's' is dat anders. Dan resteert voor een 25-jarige zo'n 4 procent winst, voor een 45-jarige 15 procent en voor een 85-jarige een kleine plus. Dit alles is exclusief maatregelen van een pensioenfonds. Die moeten zorgen voor een 'evenwichtige' overgang en zullen naar verwachting ook in de toekomst pieken en dalen willen vermijden, bijvoorbeeld bij gedurig 'slecht weer'.

De Nederlandsche Bank kreeg veel kritiek op eerdere berekeningen omdat daarin rekening was gehouden met maximaal 6 procent inflatie, terwijl de geldontwaarding in 2022 veel hoger was. Bij deze nieuwe berekeningen is in sommige scenario's met maximaal 18 procent inflatie gerekend. Eerder werd ook gerekend met ongelimiteerd lenen voor jongere leeftijdsgroepen van ouderen binnen het pensioenfonds. Nu mag op aanwijzing van Schouten maximaal 150 procent van ouderen worden geleend voor jongeren. Met name onafhankelijk Kamerlid Pieter Omtzigt ageerde sterk tegen het ongelimiteerd lenen omdat jongeren bij slechte beleggingen dan hun hele inleg kwijt zouden kunnen raken.

GEVOLG VAN NIEUW PENSIOENSTEEEM BIJ SLECHT-WEER-SCENARIO'S

Verandering in procenten* vergeleken met huidige systeem

*Exclusief maatregelen pensioenfondsen om uitschieters te dempen

131222 © de Volkskrant. Bron: DNB

Minder goed

Het is overigens niet alleen goed nieuws dat DNB aanlevert. De bank heeft ook de gevolgen doorgerekend voor zes pensioenfondsen. Daarbij geldt als voorbehoud dat is gerekend met een dekkingsgraad van 100 procent. Dat betekent dat zij per belofte pensioeneuro een euro in kas hebben aan beleggingen. In de praktijk is de gemiddelde dekkingsgraad nu meer dan 120 procent, waardoor de fondsen een grote speelruimte hebben. Ook is geen compensatie voorzien voor de afschaffing van de doorsneepremie, waardoor de indirecte subsidie van jongeren aan werknemers van middelbare leeftijd verval. In het 'slecht-weer-scenario' pakt het nieuwe stelsel voor hen niet goed uit, iets slechter dan het huidige systeem. De bank verwacht overigens dat de pensioenfondsenbesturen wel besluiten tot compensatie voor deze leeftijdsgroepen, zeker nu er speelruimte is door de hogere dekkingsgraad.